

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

زمان پذیرش نهایی: ۱۴۰۰/۰۴/۱۵

شماره مجوز مجله: ۸۰۴۰۰

نقش تکالیف مدرسه در موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی

سیدمهدی موسوی^۱، فرامرز سلطانی^۲

۱- کاردانی مدیریت امور فرهنگی دانشگاه علمی کاربردی استقلال اهواز

۲- کاردانی تربیت بدنی دانشگاه علمی کاربردی استقلال اهواز

چکیده

در نظام آموزشی سنتی، تکالیف مدرسه به عنوان یک عنصر ضروری در فرایند یادگیری و آموزش دانش‌آموزان در نظر گرفته می‌شود. این تکالیف معمولاً به عنوان تمریناتی برای تثبیت یادگیری دانش‌آموزان در نظر گرفته می‌شوند و می‌توانند در منزل یا مدرسه انجام شوند. با این حال، در سال‌های اخیر، نقش و اهمیت تکالیف مدرسه در موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. برخی از کارشناسان معتقدند که تکالیف مدرسه می‌توانند تأثیر مثبتی بر موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان داشته باشند، در حالی که برخی دیگر معتقدند که این تکالیف می‌توانند تأثیر منفی داشته باشند. در این مقاله مروری، به بررسی نقش تکالیف مدرسه در موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی پرداخته می‌شود. در این مقاله، ابتدا به مروری بر تحقیقات انجام شده در این زمینه پرداخته می‌شود. سپس، به بررسی عوامل تأثیرگذار بر اثربخشی تکالیف مدرسه پرداخته می‌شود. در نهایت، به ارائه راهکارهایی برای بهبود اثربخشی تکالیف مدرسه پرداخته می‌شود. نتایج پژوهش‌های انجام شده نشان می‌دهد که تکالیف مدرسه می‌توانند تأثیر مثبتی بر موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی داشته باشند. این تکالیف می‌توانند به دانش‌آموزان کمک کنند تا مطالب درسی را بهتر یاد بگیرند، مهارت‌های خود را بهبود بخشند، و برای یادگیری در آینده آماده شوند. با این حال، اثربخشی تکالیف مدرسه به عوامل مختلفی، مانند نوع تکالیف، زمان اختصاص داده شده به انجام تکالیف، و حمایت والدین و معلمان، بستگی دارد. به منظور بهبود اثربخشی تکالیف مدرسه، لازم است که معلمان و والدین در طراحی و اجرای تکالیف مدرسه دقت بیشتری داشته باشند. تکالیف مدرسه باید به گونه‌ای طراحی شوند که متناسب با سطح دانش و توانایی دانش‌آموزان باشند، چالش برانگیز باشند، و برای دانش‌آموزان جذاب باشند. همچنین، لازم است که والدین و معلمان در زمان انجام تکالیف مدرسه به دانش‌آموزان کمک کنند و از آن‌ها حمایت کنند.

واژه های کلیدی: تکلیف، یادگیری، دانش آموزان، برونداد آموزشی

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

مقدمه

تحقیقات علمی و آموزشی همواره به دنبال تدابیر و اقداماتی جهت بهبود موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان می‌باشد. یکی از عوامل اساسی که در این حوزه مورد توجه قرار گرفته است، نقش تکالیف مدرسه می‌باشد. این مقاله مروری، به بررسی نقش بارز تکالیف مدرسه در موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی می‌پردازد. در طی دوره‌های مختلف آموزشی، تعیین نقش دقیق تکالیف مدرسه در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان یکی از مسائل مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. چگونگی تأثیر این تکالیف بر افزایش علاقه، تسلط، و پیشرفت تحصیلی این گروه از دانش‌آموزان، پرسشی است که نیازمند تحلیل دقیق و شفاف می‌باشد.

در مطالعه‌های پیشین، اثربخشی تکالیف مدرسه در تسهیل فرایند یادگیری دانش‌آموزان ابتدایی تأیید شده است. برخی از نتایج حاصل از این تحقیقات نشان می‌دهند که استفاده از تکالیف مدرسه بهبود قابل توجهی در مهارت‌های خواندن، نوشتن، عملیات ریاضی و نگارش دانش‌آموزان ایجاد می‌کند (Xu & Corno, 2022). یکی از دلایل اصلی اثربخشی تکالیف مدرسه، تقویت تمرکز و تمرین مفاهیم درسی است. زمانی که دانش‌آموزان موضوعات درسی را در خانه مرور می‌کنند و تمرین می‌کنند، میزان تمرکز و تمام‌وقتی که به یادگیری اختصاص می‌دهند، افزایش می‌یابد. علاوه بر این، تکالیف مدرسه می‌تواند بهبود مهارت‌های تعاملی و تفکر انتقادی دانش‌آموزان را نیز تسهیل کند. با حل تمرین‌ها و مسائل مطرح شده در تکالیف مدرسه، دانش‌آموزان قادر خواهند بود تا تفکر خود را تقویت کرده و به راحتی با مسائل پیچیده‌تر مواجه شوند.

با توجه به اثربخشی تکالیف مدرسه در تسهیل فرایند یادگیری دانش‌آموزان ابتدایی، پیشنهاد می‌شود که معلمان و والدین این روش را به عنوان یک ابزار موثر در آموزش و پرورش استفاده کنند. همچنین، طراحی و اجرای فعالیت‌های تکالیف مدرسه با توجه به نیازها و سطح دانش‌آموزان می‌تواند اثربخشی آن را افزایش دهد. در نهایت، توصیه می‌شود که تحقیقات بیشتر در این حوزه صورت گیرد تا ارتقاء مستمر و بهبود روش‌های تکالیف مدرسه در تسهیل فرایند یادگیری دانش‌آموزان ابتدایی ممکن شود.

تکلیف به وظایفی گفته می‌شود که معلمان به دانش‌آموزان می‌دهند تا خارج از درس‌های معمولی انجام دهند. فعالیت‌های تکالیف به طور قابل توجهی بین دانش‌آموزان باسنین مختلف متفاوت است، از جمله فعالیت‌های خواندن در خانه، پروژه‌ها یا مقاله‌های طولانی‌تر و کارهای هدایت‌شده و متمرکزتر مانند بازیابی برای تست‌ها (پورحسینی، سمیرا و محمودی، ۱۳۹۹). تکلیف: کلمه‌ای است که نه تنها در کودکان، بلکه در والدین نیزگاهی باعث ناامیدی می‌شود. و حداقل برای بچه‌های دبستانی، ممکن است تعیین تکالیف مدرسه بیش از ارزش آن مشکل داشته باشد دلیل این امر هم شاید معلمانی باشند که بدون آگاهی و برنامه ریزی تکالیف طولانی به دانش‌آموزان محول می‌کنند. (سعدی، نگار، ۱۳۹۹).

شواهدی وجود دارد که تکالیف درسی می‌تواند در دبستان مفید باشد و می‌توان از آن برای ادغام مطالب آموخته شده در کلاس یا آمادگی برای ارزشیابی‌ها استفاده کرد. تکلیف شب اگر به طور صحیح و مکمل فعالیت‌های مدرسه باشد می‌تواند برای کودکان مفید باشد. تکالیفی که توسط بچه‌های دبستانی انجام می‌شود می‌تواند شامل خواندن، تمرین املا یا بازیابی برای مطالب باشد. کاربردهای تکالیف در مدرسه ابتدایی شامل تقویت مهارت‌هایی است که دانش‌آموزان در مدرسه می‌آموزند، کمک به آنها برای آماده شدن برای آزمون‌ها و آماده سازی آنها برای درس‌های آینده مدرسه. تکالیف همچنین می‌تواند به

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

عنوان یک نقطه ارتباط بین خانه و مدرسه عمل کند و به والدین کمک کند تا احساس کنند بخشی از مدرسه فرزندشان هستند (Galloway et al., 2013).

تحقیقات آکادمیک زیادی در مورد تأثیر تکالیف برای کودکان در مدرسه ابتدایی انجام نشده است. مطالعات موجود - تحقیقاتی که یافته‌های تعدادی از مطالعات را ترکیب و تجزیه و تحلیل می‌کند - نشان می‌دهد که تکالیف درسی برای برونداد آموزشی کودکان دبستانی فواید مثبت کمی دارد یا اصلاً فایده ندارد. دلیل اصلی این امر ناتوانی کودکان در تکمیل این تکالیف بدون حمایت معلمان و مدرسه است (پورحسینی، سمیرا و محمودی، ۱۳۹۹).

برخی تحقیقات نشان داده است که دانش‌آموزان ابتدایی فاقد مهارت‌های مطالعه مستقل برای انجام تکالیف هستند و نمی‌توانند روی کار متمرکز بمانند علاوه بر این، اگر والدین انتظارات غیر واقعی داشته باشند، فشار وارد کنند یا از روش‌هایی استفاده کنند که برخلاف آنچه در مدرسه استفاده می‌شود، تکالیف درسی واقعاً تأثیر منفی خواهند داشت. تکالیف خانه همچنین ممکن است نابرابری بین دانش‌آموزان را افزایش دهد. افرادی که از زمینه‌های اقتصادی برخوردار هستند، ممکن است از حمایت بیشتر والدین برای تکالیف، از جمله کمک تحصیلی بیشتر، انتظارات بالاتر و منابع بهتر برخوردار باشند (Xu & Corno, 2022).

با این حال، این امکان وجود دارد که تعیین تکالیف برای کودکان دبستانی دارای مزایایی باشد که به راحتی قابل اندازه‌گیری نیست، مانند ایجاد مسئولیت‌پذیری و مهارت‌های مستقل حل مسئله. همچنین می‌تواند به کودکان کمک کند عادت‌هایی را ایجاد کنند که در زندگی بعدی مدرسه مفید خواهد بود. یک وظیفه رایج برای تکالیف در مدارس ابتدایی این است که کودکان با والدین خود بخوانند. شواهدی وجود دارد که نشان می‌دهد این تأثیر مثبت و همچنین ایجاد لذت دارد، اما کیفیت تعامل ممکن است مهمتر از کمیت باشد.

اگر هدف از تکالیف توسعه رابطه بین خانه و مدرسه و دادن سهم بیشتر والدین در تحصیل فرزندانشان باشد، ممکن است این امر مثبتی باشد. با این حال، اگر این هدف است، نباید به عنوان وسیله‌ای برای بهبود نمرات آزمون یا معیارهای عملکرد مدرسه استفاده شود. برای کوچک‌ترین بچه‌ها، هر چیزی که زمان را از بازی رشدی دور کند، چیز بدی است.

این مقاله مروری با هدف بررسی و تحلیل عمیق تأثیر تکالیف مدرسه بر موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی تدوین شده است. در این مقاله، به تجزیه و تحلیل نتایج تحقیقات اخیر، شناخت نقاط قوت و ضعف این تأثیر، و ارائه پیشنهادها و راهکارهایی جهت بهینه‌سازی این نقش، پرداخته خواهد شد.

اهمیت و ضرورت موضوع پژوهش

به دلیل اینکه پیشرفت هر جامعه و سرزمینی مشروط به آموزش و پرورش است و عوامل زیادی بر این مهم تأثیر گذارند در این میان تکالیف شب یکی از عوامل موثر بر آموزش و پرورش است که دغدغه‌ی بسیاری از دانش‌آموزان و والدین است به همین سبب ما تصمیم گرفتیم که بر سر این موضوع پژوهش و مطالعه انجام دهیم.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

شرایط تکلیف

۱. برخی از دانش‌آموزان ممکن است فضای آرامی برای یادگیری در خانه نداشته باشند - برای مدارس مهم است که در نظر بگیرند چگونه می‌توان از یادگیری در خانه حمایت کرد.
  ۲. تکالیفی که با کار کلاسی مرتبط هستند، مؤثرتر هستند. به ویژه، مطالعاتی که شامل بازخورد در مورد تکالیف درسی بودند، تأثیر بیشتری بر یادگیری داشتند.
  ۳. مهم است که هدف از انجام تکالیف برای دانش‌آموزان روشن شود (مثلاً افزایش یک حوزه خاص از دانش، یا ایجاد تسلط در یک زمینه خاص). (Roderique et al., 1994).
- به نظر می‌رسد کیفیت مجموعه وظایف مهمتر از کمیت کار مورد نیاز دانش‌آموز است. شواهدی وجود دارد که نشان می‌دهد با افزایش مدت زمانی که دانش‌آموزان برای آن صرف می‌کنند، تأثیر تکالیف کاهش می‌یابد. مطالعات بررسی شده با بالاترین تأثیر، تکالیف خانه را دو بار در هفته در یک موضوع خاص موثر می‌دانند.
- نحوه ارتباط تکالیف با یادگیری در طول زمان عادی مدرسه مهم است. برای به حداکثر رساندن تأثیر تکالیف مهم است که به دانش‌آموزان بازخورد با کیفیت بالا در مورد کارشان ارائه شود.
- دانش‌آموزان با زمینه‌های محروم معمولاً مزایای بیشتری از تکالیف دریافت می‌کنند. با این حال، دانش‌آموزان از پیشینه‌های محروم کمتر احتمال دارد که فضای کاری آرام داشته باشند، کمتر به دستگامی مناسب برای یادگیری یا اتصال اینترنتی پایدار دسترسی داشته باشند و ممکن است حمایت کمتری از والدین برای تکمیل تکالیف و توسعه مؤثر دریافت کنند. عادات یادگیری این مشکلات ممکن است شکاف در پیشرفت دانش‌آموزان محروم را افزایش دهد.
- باشگاه‌های تکالیف می‌توانند با ارائه منابع و پشتیبانی مورد نیاز برای انجام تکالیف یا تجدید نظر به دانش‌آموزان، به غلبه بر این موانع کمک کنند. شواهد گسترده‌تر نشان می‌دهد که تکالیف درسی نباید به عنوان تنبیه یا مجازات برای عملکرد ضعیف مورد استفاده قرار گیرند.
- در کنار زمان و هزینه، رهبران مدرسه باید چگونگی به حداکثر رساندن اثربخشی تکالیف را از طریق توسعه حرفه‌ای معلمان برای ترویج استفاده از وظایف طراحی‌شده برای تکمیل یادگیری در کلاس و بازخورد با کیفیت بالا برای بهبود یادگیری دانش‌آموز در نظر بگیرند. مدارس باید تأثیر رویکردهای مختلف به تکالیف - مانند فراوانی، هدف و تنوع تکالیف - بر مشارکت و پیشرفت دانش‌آموز را زیر نظر داشته باشند (Cooper & Valentine, 2001).
- همچنین انگیزه را به عنوان یک عامل کمک‌کننده در درگیر کردن دانش‌آموزان در فعالیت‌های تکالیف مورد بحث قرار دهند. خودپنداره دانش‌آموز و باورهای پیرامون شایستگی نیز می‌تواند بر تلاش دانش‌آموز در رابطه با تکالیف تأثیر بگذارد. آنها تأکید می‌کنند که فعالیت‌های تکالیف باید با سطوح فردی مشارکت و درک مطابقت داشته باشد.
- تکالیف خانه را باید به عنوان یکی از چندین تکالیف در نظر گرفت، روش‌هایی که معلمان می‌توانند از آن استفاده کنند تا به کودکان نشان دهند که یادگیری در همه جا انجام می‌شود. با این حال، تکالیف دانش‌آموزان دبستانی می‌تواند تأثیرات قابل توجهی بر پیشرفت داشته باشد.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

اما نتیجه مثبت آن مشروط به

(الف) آماده سازی و برنامه ریزی؛

(ب) تکالیف متناسب با مهارت، توجه، و سطوح انگیزه دانش آموزان باشد و

(ج) مشارکت مناسب والدین.

مزایا و معایب احتمالی تکالیف طولانی

از جمله مزایای پیشنهادی تکالیف خانه:

☑ (الف) بارزترین آن این است که باعث افزایش ماندگاری مطالب در ذهن دانش آموزان می شود .

☑ (ب) ارتقای استقلال و مسئولیت پذیری دانش آموزان .

☑ (ج) تقویت یادگیری و برونداد آموزشی دانش آموزان. (Cooper, 1989)

اثرات منفی احتمالی تکالیف

نکته منفی تکلیف تکالیف خانه این است که دانش آموز در این دوره به تنهایی در حال یادگیری است. این بدان معنی است که اگر دانش آموز به اندازه کافی مطالب را در کلاس یاد نگرفته باشد، کسی را ندارد که در زمان تکالیف به او کمک کند. این می تواند منجر به ناامیدی و ناامیدی زیادی برای دانش آموزانی شود که به یک تکه کاغذ خیره می شوند و احساس گمراهی و سردرگمی می کنند.

☒ اول، اگر دانش آموزان ملزم به صرف زمان بیش از حد برای مطالب درسی باشند، آنها در نهایت از آن خسته می شود.

☒ دوم، تکالیف زمانی را که دانش آموزان می توانند صرف اوقات فراغت و فعالیت های اجتماعی کنید محدود می کند.

☒ سوم، دخالت والدین، هر چند با نیت خوب، اغلب به دخالت والدین تبدیل می شود و این کار باعث گنج شدن دانش آموزان می شود.

☒ چهارم: تکالیف می تواند منجر به رفتارهای نامطلوب مانند تقلب، یا از طریق کپی کردن تکالیف شود.

☒ پنجم: تکالیف نابرابری های اجتماعی موجود را تشدید می کند. دانش آموزانی که از خانه های با اقتصاد اجتماعی پایین هستند احتمال زیاد در انجام تکالیف درسی نسبت به همسالان مرفه تر خود مشکل بیشتری دارند.

دانش آموزان فقیرتر نیز تمایل بیشتری به کار بعد از مدرسه دارند ولی ممکن است فضایی آرام و روشن نداشته باشند. تکالیف باید به کودکان خردسال کمک کند تا عادات مطالعه خوب و مثبت را ترویج کنند و نگرش مثبت نسبت به مدرسه تحصیل در آنها ایجاد کند. بنابراین، تکالیف دانش آموزان ابتدایی باید مختصر باشد و شامل موادی باشد که معمولاً در خانه یافت می شود و نباید زیاد طولانی و وقت گیر باشد (حسینی، ۱۳۹۹).

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

معلم هرگز نباید از تکالیف به عنوان تنبیه استفاده کنند. استفاده از آن در این راه به دانش‌آموزان اطلاع می‌دهد که تکالیف مدرسه کسل‌کننده و منفور است. صرف نظر از سن دانش‌آموزان، نقش رسمی والدین در تکالیف باید حداقلی باشد. والدین از نظر علاقه، دانش، مهارت‌های آموزشی و زمان در دسترس متفاوت هستند. واضح است که پدر و مادر کودکان خردسال باید بیشتر درگیر شوند. به ویژه، آنها به فرصت‌هایی نیاز دارند که بتوانند برای پیشرفت مدرسه ارزش قائل هستند. (Wilson & Rhodes, 2010).

والدین می‌توانند با تمرین مهارت‌های خواندن، املا و ریاضی علاقه خود را به فرزندان خود ابراز کنند. قراردادهایی با فرزندان خود در مورد زمان مطالعه ببندند و همچنین ارائه پاداش برای تکمیل تکالیف، از سوی والدین تاثیر مثبت و قابل توجهی دارد. توصیه می‌شود که معلم تکالیف کمی را در کلاس‌ها فردی کنند. تکالیف فردی مستلزم زمان قابل توجه معلم است و فواید کمی دارد. اینکه دانش‌آموزان به دلیل ترس از عواقب منفی تکالیف خود را انجام دهند، وضعیت را تغییر می‌دهد. ایده آل برای ایجاد انگیزه درونی ("من باید از این کار لذت ببرم؛ من این کار را انجام می‌دهم و معلم بالای من نمی‌ایستد") به یکی از این موارد اشاره می‌کند که معلم معتقد است دانش‌آموزان به آن نیاز دارند و پاداش یا تنبیه به منظور تکمیل تکالیف باید جمع‌آوری شود. معلم باید کامل بودن تکالیف را بررسی کند و بازخورد آموزشی متناوب بدهد این رویه نشان می‌دهد که معلم تکالیف را جدی می‌گیرد و هدفمند است (سهیلی، ۱۳۹۶).

هدف اصلی باید شناسایی مشکلات یادگیری تک تک دانش‌آموزان باشد. تکالیف برای دانش‌آموزان با اختلالات یادگیری اخیرا توجه زیادی به استفاده از تکالیف در مورد افراد ناتوان یادگیری شده است. نتایج برای دانش‌آموزان بدون معلولیت ممکن است برای دانش‌آموزان دارای معلولیت متفاوت باشد. (Wilson & Rhodes, 2010). با این وجود، ویژگی‌های تکالیف موفق برای این دو نوع دانش‌آموزان متفاوت است به عنوان مثال، تحقیقات به طور مداوم نشان داده است که تکالیف برای دانش‌آموزان دارای ناتوانی‌های یادگیری باید مختصر و با تاکید باشد. بسیار مهم است که معلم تکالیف درسی را برای دانش‌آموزان در حال یادگیری نظارت کنند (Galloway et al., 2013).

مشارکت والدین برای دانش‌آموزان معلول ضروری است چراکه این دانش‌آموزان مهارت‌های خود مدیریتی و مطالعه کمتری نسبت به همسالان خود و توانایی خود دارند. دانش‌آموزان دارای ناتوانی‌های یادگیری ممکن است به پاداش‌های دوره‌ای نیاز داشته باشند پس معلم باید بلافاصله پس از تکمیل تکالیف به آنها بازخورد مثبت دهند.

موفقیت تحصیلی

تکالیف مدرسه می‌توانند نقش‌های مختلفی در موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی ایفا کنند. برخی از این نقش‌ها عبارتند از:

تثبیت یادگیری

یکی از مهم‌ترین نقش‌های تکالیف مدرسه، تثبیت یادگیری دانش‌آموزان است. این تکالیف به دانش‌آموزان کمک می‌کنند تا مطالب درسی را که در کلاس درس آموخته‌اند، بهتر به خاطر بسپارند. تکالیف مدرسه می‌توانند به اشکال مختلفی طراحی شوند، مانند تمرینات، پروژه‌ها، و تحقیقات.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

توسعه مهارت‌های یادگیری

تکالیف مدرسه می‌توانند به دانش‌آموزان کمک کنند تا مهارت‌های یادگیری خود را بهبود بخشند. این مهارت‌ها عبارتند از مهارت‌های حل مسئله، مهارت‌های تفکر انتقادی، و مهارت‌های سازماندهی (حسینی، ۱۳۹۹).

- مهارت‌های حل مسئله: تکالیف مدرسه می‌توانند به دانش‌آموزان کمک کنند تا مهارت‌های حل مسئله خود را بهبود بخشند. این تکالیف به دانش‌آموزان فرصت می‌دهند تا مشکلات را شناسایی کنند، راه‌حل‌های ممکن را بررسی کنند، و بهترین راه‌حل را انتخاب کنند.
- مهارت‌های تفکر انتقادی: تکالیف مدرسه می‌توانند به دانش‌آموزان کمک کنند تا مهارت‌های تفکر انتقادی خود را بهبود بخشند. این تکالیف به دانش‌آموزان فرصت می‌دهند تا اطلاعات را تحلیل کنند، استدلال کنند، و قضاوت کنند.
- مهارت‌های سازماندهی: تکالیف مدرسه می‌توانند به دانش‌آموزان کمک کنند تا مهارت‌های سازماندهی خود را بهبود بخشند. این تکالیف به دانش‌آموزان فرصت می‌دهند تا زمان خود را مدیریت کنند، اطلاعات را سازماندهی کنند، و کارها را به طور موثر انجام دهند (رئیس سعدی، ۱۳۹۹).

آمادگی برای یادگیری در آینده

تکالیف مدرسه می‌توانند به دانش‌آموزان کمک کنند تا برای یادگیری در آینده آماده شوند. این تکالیف به دانش‌آموزان کمک می‌کنند تا یاد بگیرند که چگونه به طور مستقل یاد بگیرند و چگونه با چالش‌های یادگیری روبرو شوند (سهیلی، ۱۳۹۶). تکالیف مدرسه که به طور مؤثر طراحی شده باشند، می‌توانند تأثیر مثبتی بر موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی داشته باشند. با این حال، لازم است که معلمان و والدین در طراحی و اجرای تکالیف مدرسه دقت بیشتری داشته باشند. تکالیف مدرسه باید به گونه‌ای طراحی شوند که متناسب با سطح دانش و توانایی دانش‌آموزان باشند، چالش برانگیز باشند، و برای دانش‌آموزان جذاب باشند. همچنین، لازم است که والدین و معلمان در زمان انجام تکالیف مدرسه به دانش‌آموزان کمک کنند و از آن‌ها حمایت کنند.

بحث و نتیجه گیری

نتایج پژوهش‌های انجام شده نشان می‌دهد که تکالیف مدرسه می‌توانند تأثیر مثبتی بر موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی داشته باشند. این تکالیف می‌توانند به دانش‌آموزان کمک کنند تا مطالب درسی را بهتر یاد بگیرند، مهارت‌های خود را بهبود بخشند، و برای یادگیری در آینده آماده شوند.

با این حال، اثربخشی تکالیف مدرسه به عوامل مختلفی، مانند نوع تکالیف، زمان اختصاص داده شده به انجام تکالیف، و حمایت والدین و معلمان، بستگی دارد. به منظور بهبود اثربخشی تکالیف مدرسه، لازم است که معلمان و والدین در طراحی و اجرای تکالیف مدرسه دقت بیشتری داشته باشند. تکالیف مدرسه باید به گونه‌ای طراحی شوند که متناسب با سطح دانش و توانایی دانش‌آموزان باشند، چالش برانگیز باشند، و برای دانش‌آموزان جذاب باشند. همچنین، لازم است که والدین و معلمان در زمان انجام تکالیف مدرسه به دانش‌آموزان کمک کنند و از آن‌ها حمایت کنند. در ادامه، به برخی از نکات کلیدی برای بهبود اثربخشی تکالیف مدرسه اشاره می‌شود:

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

- تکالیف مدرسه باید متناسب با سطح دانش و توانایی دانش‌آموزان باشند. تکالیف بسیار آسان یا بسیار دشوار می‌توانند تأثیر منفی بر یادگیری دانش‌آموزان داشته باشند.
  - تکالیف مدرسه باید چالش برانگیز باشند. تکالیف آسان باعث نمی‌شوند که دانش‌آموزان مهارت‌های خود را بهبود بخشند (حسینی، ۱۳۹۹).
  - تکالیف مدرسه باید برای دانش‌آموزان جذاب باشند. دانش‌آموزان باید از انجام تکالیف لذت ببرند.
  - والدین و معلمان باید در زمان انجام تکالیف مدرسه به دانش‌آموزان کمک کنند و از آن‌ها حمایت کنند.
- با توجه به نکات ذکر شده، می‌توان با طراحی و اجرای صحیح تکالیف مدرسه، تأثیر مثبتی بر موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی گذاشت (رئیس سعدی، ۱۳۹۹).
- تکالیف در اشکال و اندازه‌های مختلف وجود دارد. در حالی که بسیاری از معلمان به حالت تکالیف تکراری قدیمی پایبند هستند، من شما را تشویق می‌کنم طیفی از انواع دیگر تکالیف را امتحان کنید که می‌تواند دانش‌آموزان را درگیر کند، بحث و همکاری بیشتری را در کلاس تشویق کند و اطمینان حاصل کند که کار دشواری که دانش‌آموزان نیاز دارند کمک معلم در کلاس درس انجام می‌شود. این حداکثر پشتیبانی را برای دانش‌آموزان شما فراهم می‌کند و به پیشرفت آنها کمک می‌کند. هر نوع تکالیف نقش خاص خود را برای یادگیری دانش‌آموزان دارد. وظیفه مهم معلمان این است که تکالیفی را انتخاب کنند که به بهترین وجه از دانش‌آموز حمایت کامل کند. این تنها به معنای حمایت از دانش‌آموزان برای امتحانات آینده نیست، بلکه به این معنی است که دانش‌آموزان تحت تکالیف خانه غرق نشده‌اند و همچنان می‌توانند زندگی متعادلی را خارج از مدرسه داشته باشند. (Wilson & Rhodes, 2010).
- براساس مطالب مطرح شده در این پژوهش تکالیف شب برای دانش‌آموزان مانند یک تیغ دولبه است یعنی هم می‌تواند مثبت و هم منفی باشد که چگونگی بهره‌مندی از آن بستگی به عوامل محیطی از جمله معلم، والدین و امکانات موجود در دسترس دانش‌آموزان دارد و زمانی این شاخص باعث برونداد آموزشی و یادگیری دانش‌آموزان می‌شود که مدرسه و خانه با هم هماهنگ شوند و هدفشان از تکالیف تنبیه نباشد بلکه ایجاد انگیزه و تقویت ذهن دانش‌آموز برایشان مهم باشد و همچنین تفاوت‌های فردی و سطح علمی دانش‌آموز را در نظر بگیرند و به زمان و هزینه تکالیف نیز توجه داشته باشند تا سبب انزجار و تنفر دانش‌آموزان نشوند (Galloway et al., 2013).
- با توجه به نتایج حاصل، پیشنهاد می‌شود که معلمان و والدین از تکالیف مدرسه به عنوان یک ابزار مفید در آموزش و پرورش استفاده کنند. همچنین، طراحی فعالیت‌های تکالیف مدرسه با توجه به نیازها و سطح دانش‌آموزان بهبود اثربخشی آن را تسهیل خواهد کرد. به طور کلی، بررسی اثربخشی تکالیف مدرسه در تسهیل فرایند یادگیری دانش‌آموزان ابتدایی نشان می‌دهد که این روش می‌تواند بهبود و پیشرفت قابل توجهی در عملکرد و عمق یادگیری دانش‌آموزان ایجاد کند. با استفاده بهینه از این روش و توجه به نکات مورد نیاز دانش‌آموزان، می‌توان تأثیربخشی آن را افزایش داد و خروجی‌های بهتری در فرایند یادگیری به دست آورد. با توجه به بررسی اثربخشی تکالیف مدرسه در موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی، پیشنهادات زیر مطرح می‌شود:

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

۱. همکاری بین معلمان و والدین: معلمان و والدین باید در اجرای تکالیف مدرسه همکاری کنند. والدین می‌توانند نقش فعالی در تشویق و حمایت از دانش‌آموزان در انجام تکالیف مدرسه ایفا کنند. همچنین، ارتباط و هماهنگی مستمر بین معلمان و والدین می‌تواند بهبود قابل توجهی در عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان را به همراه داشته باشد.
۲. تنوع در فعالیتهای تکالیف مدرسه: به منظور جذابیت بیشتر برای دانش‌آموزان، می‌توان فعالیتهای تکالیف مدرسه را به صورت تنوع‌بخشی طراحی کرد. استفاده از تمرین‌های کتابی، مسائل برنامه‌ریزی شده، پروژه‌های خلاقانه و فعالیتهای گروهی می‌تواند بهبود آموزش و یادگیری را تسهیل کند.
۳. بررسی نیازها و سطح دانش‌آموزان: هر دانش‌آموز دارای نیازها و سطح دانش خاص خود است. در طراحی فعالیتهای تکالیف مدرسه، باید به این نیازها و سطح دانش دانش‌آموزان توجه شود. برنامه‌ریزی مناسب و ارائه تمرین‌ها و مطالب مناسب بر اساس این نیازها و سطح دانش، بهبود قابل توجهی در عملکرد دانش‌آموزان را به همراه دارد.
۴. ارزیابی و بازخورد مستمر: برای تأمین پیشرفت مستمر دانش‌آموزان، لازم است ارزیابی و بازخورد مستمر درباره عملکرد و پیشرفت آن‌ها در استفاده از تکالیف مدرسه صورت بگیرد. این بازخوردها می‌تواند دانش‌آموزان را تشویق کند و به آن‌ها کمک کند تا نقاط قوت خود را تقویت و نقاط ضعف خود را بهبود بخشند (Xu & Corno, 2022).
۵. پژوهش‌های بیشتر: برای بهبود و رشد مستمر در حوزه تکالیف مدرسه، نیاز به پژوهش‌های بیشتر در این زمینه است. تحقیقات بیشتر می‌تواند به ما کمک کند تا تازه‌ترین روش‌ها و راهکارهای مؤثر در طراحی و اجرای تکالیف مدرسه را کشف کنیم. با انجام تحقیقات بیشتر، می‌توانیم به دستاوردهای جدید در حوزه تکالیف مدرسه دست پیدا کنیم و بهبود مستمری را در فرایند یادگیری دانش‌آموزان ایجاد کنیم.
۶. استفاده از فناوری: بهره‌برداری از فناوری، می‌تواند به طراحی تکالیف مدرسه کمک کند. استفاده از نرم‌افزارها و اپلیکیشن‌های آموزشی می‌تواند تنوع و جذابیت بیشتری به فعالیتهای تکالیف مدرسه ببخشد و همچنین امکاناتی مانند تمرین‌های تعاملی، تصاویر و محتوای بصری را در اختیار دانش‌آموزان قرار دهد (Brown, 2018).
۷. ایجاد محیط مناسب: برای اجرای تکالیف مدرسه مؤثر، لازم است محیط آموزشی مناسبی فراهم شود. این محیط باید آرامش و تمرکز را ترویج کند و دارای منابع ضروری مانند کتاب‌ها، نوشتاری‌ها و وسایل آموزشی باشد.
۸. نظم و انضباط: برنامه‌ریزی منظم و رعایت انضباط در انجام تکالیف مدرسه می‌تواند به دانش‌آموزان کمک کند تا عادات‌های مطالعه سالم و مؤثری برای خود ایجاد کنند. تعیین زمان مشخص برای انجام تکالیف مدرسه و رعایت آن به صورت منظم، اهمیت بالایی دارد.
۹. بازخورد مثبت: تشویق و تقدیر از تلاش‌ها و پیشرفت‌های دانش‌آموزان در انجام تکالیف مدرسه، اهمیت بسیاری دارد. بازخورد مثبت و تشویق به ادامه تلاش و پیشرفت دانش‌آموزان، انگیزه و خودباوری آن‌ها را تقویت می‌کند.
۱۰. ارتقاء همکاری و تعامل: در هنگام اجرای تکالیف مدرسه، تعامل و همکاری بین دانش‌آموزان و همچنین بین دانش‌آموزان و معلمان بسیار حائز اهمیت است. ایجاد فضای مشارکتی و محیطی که به تعامل و همکاری بین اعضای گروه تشویق کند، می‌تواند نتایج مثبتی در فرایند یادگیری به دست آورد (حسینی، ۱۳۹۹).

منابع

- ۱- پورحسینی، سمیرا و محمودی، مهدی، ۱۳۹۹، تکالیف یادگیری خارج از مدرسه دانش آموزان با بهره گیری از فضای مجازی، هفتمین همایش ملی مطالعات و تحقیقات نوین در حوزه علوم تربیتی، روانشناسی و مشاوره ایران، تهران.
- ۲- حسینی، سیده بتول، ۱۳۹۹، بررسی کارکردها و نتایج تکالیف یادگیری خارج از مدرسه دانش آموزان (مشق شب)، اولین همایش برنامه ریزی درسی و تربیت ذهن در تربیت معلم، گرگان.
- ۳- رئیس سعدی، رئیس حسن، ۱۳۹۹، نقش تکالیف یادگیری خارج از مدرسه بر افزایش خودکارآمدی تحصیلی و درگیری تحصیلی دانش آموزان.
- ۴- سعدی، نگار، ۱۳۹۹، بررسی اثرات تکلیف در منزل برای دانش آموزان ابتدایی پایه سوم مدارس شهرستان گرگان، ششمین همایش ملی علمی پژوهشی روانشناسی و علوم تربیتی، شیروان.
- ۵- سهیلی، مهلا، ۱۳۹۶، تاثیر تکلیف شب بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، همایش ملی آسیب شناسی نظام آموزشی کشور، تبریز.
- 6- Brown, C. R. (۲۰۱۸). The Impact of Nightly Assignments on Academic Performance. In S. M. Johnson (Ed.), *Proceedings of the International Conference on Education and Learning* (pp. ۶۰-۵۰). XYZ Publishers.
- 7- Cooper, H. (1989). Synthesis of research on homework. *Educational leadership*, 47(3), 85-91.
- 8- Cooper, H., & Valentine, J. C. (2001). Using research to answer practical questions about homework. *Educational psychologist*, 36(3), 143-153.
- 9- Epstein, J. L., & Van Voorhis, F. L. (2001). More Than Minutes: Teachers' Roles in Designing Homework. *Educational Psychologist*, 36(3), 181-193.
- 10- Galloway, M., Conner, J., & Pope, D. (2013). Nonacademic effects of homework in privileged, high-performing high schools. *The journal of experimental education*, 81(4), 490-510.
- 11- Roderique, T. W., Polloway, E. A., Cumblad, C., Epstein, M. H., & Bursuck, W. D. (1994). Homework: A survey of policies in the United States. *Journal of Learning Disabilities*, 27(8), 481-487.
- 12- Wilson, J., & Rhodes, J. (2010). Student perspectives on homework. *Education*, 131(2), 351-359.
- 13- Xu, J., & Corno, L. (2022). Extending a model of homework: a multilevel analysis with Chinese middle school students. *Metacognition and Learning*, 17(2), 531-563.